

Tři oříšky pro Danielu ... a všechny advokátky

„**N**esouhlasím s tím, co říkáte, ale až do smrti budu hájit Vaše právo to říkat“ – citát Evelyn B. Hall (běžně připisovaný Voltairovi), je pro mě jádrem svobody slova. Dospívala jsem v době sešňorované cenzurou, a možná proto jsem na zásahy do svobody vyjádřit vlastní názor, být se s ním sama neztotožňuji, citlivá.

Mám kamarádku, říkáme jí třeba Daniela. Je úspěšnou advokátkou, přátelskou a laskavou a v osobním vystupování nekonfliktní. Našemu přátelství nebrání, že se v některých – byť i zásadních – věcech neshodneme, třeba v názoru na manželství stejnopohlavních párů. Naše různé názory i jejich veřejnou prezentaci respektujeme, a celkem logicky očekáváme respekt – ke svobodě našeho názoru – i od ostatních. Abych se vyhnula negativním reakcím – rozhodně jsem pro, aby kdokoli, kdo se mnou, s Danielou nebo s kýmkoli jiným nesouhlasí, svůj nesouhlas zveřejnil a vysvětlil, co sám považuje za správné. Směřovat však k tomu, aby se názorovým protivníkům zakázalo veřejné vystupování, považuji za nebezpečné. A právě to se stalo Daniele, když veřejně prezentovala svůj názor na ženskou emancipaci. Prosím zamysleme se vždy, zda pestrost názorů plynoucí ze svobody slova, není žádoucí pro to, aby se z názorového střetu vycizeloval ten společensky nejvíce žádoucí.

Zcela logicky ani já ani Daniela ani jiná dáma naší generace nemůže mít názory totožné s generací našich matek – a ani našich dcer.

Generace našich maminek zažila květinové uvolnění šedesátých let a dodnes jde často o velmi nekonformní babičky. My jsme dospívaly v šedé normalizaci, kdy uvolněnost vystřídal cenzura. Ideálem emancipace tehdy byly bagristky a soustružnice a obecně se emancipace vnímala tak, že žena bude pracovat stejně jako muž a muž jí bude (v ideálním případě) „pomáhat“ s domácími. Žádná z mých kamarádek neměla otce, který by převzal starost o domácnost, a naopak manželka by mu jen pomáhala, zato některé měly otce, pro které bylo nepředstavitelné, že by třeba umyli nádobí nebo uvařili. Všechny jsme se v dětství shlédly v Popelce, a snily o tom, že si pro nás přijede krásný princ, ovšem naše představy končily svatbou, a nezahrnovaly to, že princ bude vařit a žehlit. Střet s realitou, který Marta Kubišová vyzpívala v „žiju s mužem svým, není princ, to vím,“ nás vedl při výchově našich dcer, a věřím, že jsou výrazně emancipovanější, než jsme v jejich věku byly my.

Jsem přesvědčená o tom, že vzdělané a podnikavé ženy jsou obrovským přínosem pro celou společnost, a proto by společnost měla podporovat rovný přístup ke vzdělání, zaměstnání i podnikání a úspěšným ženám by měla vyjádřit respekt. Na druhou stranu, díky svým životním zkušenostem, vnímám i ženy, které se realizují v péči o děti, domácnost a partnera, a jsou v této životní roli šťastné – a kdo jsem já, abych si troufla jim tvrdit, že to není správné? Setkala jsem se i s ženami, které svou emancipační příležitost propásly, protože považovaly za svou (vnitřně nepřija-

tou) povinnost podporovat kariéru manžela a starat se o jeho zázemí, a nyní trpí syndromem prázdného hnízda. Právě proto považuji za velmi důležité, abychom se – my, které jsme ve svém oboru dosáhly určitých úspěchů, aniž bychom se vzdaly rodiny – snažily podporovat své dcery i své mladé kolegyně v jejich ambicích a v tom, že dokáží všechno, co si vysnily, pokud budou opravdu chtít. Své mužské kolegy pak musíme přesvědčovat o tom, že i když žena nestráví takovou dobu v kanceláři, odvede stejnou práci, jako její mužský kolega, třeba i po večerech doma, a zaslouží si stejnou odměnu i stejný kariérní postup. A že zdvořilé galantní chování je vždy žádoucí.

Moje milé kolegyně, jsem na každou z Vás, která jde svou cestou, pyšná, a jen prosím, abyste respektovaly jiné cesty jiných žen. Daniele i všem Vám ostatním přeji, aby se Vám podařilo získat tři kouzelné oříšky, ve kterých naleznete osobní spokojenost, profesní úspěch i uznání Vašeho okolí. Zasloužíte si to. ●

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát,
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.,
místopředsedkyně představenstva
České advokátní komory

Rödl & Partner